

A nunc longioras & puras, nunc angustas & sordidas accidentium malorum reli-
 quias in accessionem reliquerint. Item secundum superpositionē tempore acces-
 sionis. Item secundum quod nunc diurnas, nunc intercapedinatas, interpositis
 diebus uno uel duobus, sicut quos typicos, aut periodicos appellamus, aut he-
 mitriticos, pro responsione temporum habuerint uariantes. Igitur de dolore ca-
 pitis in acutis febribus accidenti prius de febribus memorauimus: De illo ue-
 ro qui sine febribus, atq; tardus, & suæ passionis est, nunc dicemus. Cum itaq;
 adhuc paruus fuerit sensus, oportet ægrotantē iacere loco mediocriter frigido,
 atq; obscuro, paulo leuatius capite collocato, adhibito silentio, atq; corporis &
 animi requie, cum abstinentia cibi usq; ad primam diatrium. Adhibenda etiam
 articulorū leuis fricatio, cum capitis fomento ex oleo frigido atq; uiridi, uel suc-
 co quolibet admixto, qui sine repercussu ualeat astringere, ut polygoni, arno-
 glossæ herbarum, aut intybi, aut portulacæ, aut rubi, quem Græci batum appel-
 lant, aut anulorum uitis, quos helicas uocant, uel uux lupinæ, aut anagallidis,
 uel sideritis herbæ, aut multæ. Hinc etiā cataplasmata adhibenda ex horum sin-
 gulis, aut admixta pulenta, uel compositum ex multis eius uirtutis medicamen-
 fronti apponendum, ut est diatheon: Si uero uehementior fuerit dolor, erit lo-
 candus ægrotans loco amplo, atq; calido mediocriter, & neq; plurimum lucido,
 ne nimius splendor officiat: Apponendæ etiam lanæ lenes, ac tenues, & limpidx
 in dem partibus, cum iugi fomēto ex oleo dulci atq; calido. Ac si coegerit dolor
 pygmata erunt uicissim lanæ æque mollia apponēda, ex oleo calido expressa tē-
 poribus sub buccarū musculis immota. Tunc etiā uesicæ semiplenæ ex oleo ca-
 lido, uel sacelli ex pollinibus calidis cōfecti, manu etiam calida, atq; digitis mol-
B li tactu loca dolentia contingenda, cum omni silentio ac requie ægrotantis. Si
 autem dolor ad dentes tendenda, multum calidum uel oleum damus, quod in
 ore sine ullo motu contineat: nisi quis hoc horrescens in nauream fuerit prou-
 catus. At si uehementius dolor conualuerit, & maiora exegerit, diu etiam per-
 mittentibus uiribus in ipsa diatrio, uel ante ipsam sanguis erit detrahendus,
 phlebotomia scilicet: sed totum caput dolentibus, ex eo brachio quod facilius
 fuerit detractio facienda. Ac si altera pars capitis doluerit, ex eius contraria de-
 tractionem faciemus, quo longius adiutorij commotio à parte patienti remota
 uideatur. Tunc os colluere permittimus, & aquæ calidæ potum damus. In ipsa
 uero diatrio unctiōnem adhibemus ex oleo dulci atq; calido. Tunc faciemus
 foueri faciem ex aqua scilicet calida. Dehinc potum atq; cibum damus, ut est pa-
 nis aquæ calidæ elutione purgatus, quo difficultate deposita politus fiat. Vel cer-
 te aliqua similiter fiant, aut cum mulsâ mediocriter cocta, aut ex panis pulticula
 confecta, quam torineton Græci uocant, cum paruissimo anetho, aqua, sale, &
 melle: item oua forbilis: Quæ quidem cibatio erit alternis diebus adhibenda do-
 nec dolores declinent. At si passio durauerit, erit tendendus æger usq; ad cutem.
 Hinc etiam patientes partes leuantur, cum ex alto reflatio quædam uiarum nu-
 ditate permittitur, & localibus interea adiutorijs præparantur. Tunc nouacula
 radendum caput, atq; cataplasmatibus, & leui cucurbita in accessione, sine sca-
 rificatione aurem & dimissione releuandum, ex illis scilicet partibus quæ plus
 patiuntur, uel fortiore dolore uexantur. Atq; ita sanguifugæ apponendæ, quas
 hirudines appellamus, & magis si locorum inæqualitas cucurbitæ non fuerit ca-
 pax, quo inharere minime possit. Tunc uaporationes spongiarum ex aqua ca-
 lida expressarum adhibendæ, uel calida aut oleo, aut decoctione hyblæci, quam
 altean uocant. Ac si uenter non fecerit officium plurimis diebus, tunc calidæ &

Diurnas dixit
 pro cōtinuas.

Τυπικοί.
 Περιεσθικοί.
 Ημιτρίτικοι.

Λιάπητος.

Πολύγονο.

Βατόο.

Ελίξ.

Diatheon.

Πύγματα.

*

A gentes densitatem corporis iunxerunt. Est igitur, ut dicimus, cibo abstinendus, ne sumpta corrumpat ex corporis remanente torpore post agitationem uomitus atque feruorem: quippe cum sæpe manentibus in stomacho squamulis uel folliculis radicum, requie superaddita, atque cibo nouo commixto, eius necessariò faciant corruptionem: ex qua consequenter caput impletum, etiam si sua passione præuexatum non fuerit, necessariò constrictum grauescit, cum ex illa putredine corruptionis exhalationes ascensu quodam caput obsidunt. Sicut enim Themison ait, est natura caput carnibus pauperū & neruofum, & duris cutibus & capillis obiectum, & spiramentis difficilibus natura: tum sensibus quoque uniuersis formatum, insidens corporibus, atque accipiens eorum cunctas exhalationes, cum spiritus naturaliter superna petens ex inferioribus trahit corpora ea per arteriam atque stomachum, quæ sunt corporis ueluti maiora fumaria. Dehinc alia die lauacro utemur, atque pulmento mediæ qualitatis: Tunc post duos uel tres dies ceteras cycli partes adhibemus. Ac si radices loci aut temporis causa defuerint, adfectandus ordine supradictò uomitus ex granis sinapis madidati, uel ex liquido sinapi potio, aut mulso ex aceto & pipere confecto, uel cardamomo, aut eruce semine, aut decoctione thymi, uel origani, aut hyssopi, aut falfamenti, & multis ossibus, cum aceto, uel mulso ex aceto. Tunc profectu cedente, atque limpido lenimento perspecto, præsumpto etiam ægrotanti in grauescentē perferre nunc uomitum, nunc drimyphagian, audemus integrum atque perfectum cyclum metasyncriticum adhibere, ut initium à uomitu sumentes, drimyphagian iungamus, ac deinde per ceteras cycli materias decurramus. Ordinantes præterea etiam localia adiutoria, quorum prima sunt adhibenda leuiora, & quæ longe remotis partibus admota transmissa patientibus ingerant curationem, tunc etiam uehementiora. Erit igitur radendum caput, nunc pro capillatura, nunc contra capillaturam, donec cutis rubore adficiatur: Ac deinde in balneo nitri puluere aspergi, & confricari paulo antequam in solium descendat ægrotans. Tunc etiam paroptesis adhibenda erit ex carbonibus æquali uapore medentibus. Alia etiam die cucurbitæ infingendæ plurimæ cum flama, & primo dorso atque ceruici, uel ceteris neruis, quos tenontas appellant: tunc capiti. Quæ quidem capiti erunt magno raptu detrahendæ: Dehinc dropax adhibendus, primo cruribus, tunc thoraci, & dorso, ex primo ceruicis sphondylo usque ad clunes, uel earum ultimum sphondylum: Plurimi etenim nerui inferiora quæque communi natura complexi iisdem paria faciunt superiora. Tunc partium propungentibus pilis capitis, atque buccarum, uel temporum musculis, quos siagonas appellant, collo uel mento cum subiectis gutturis, quæ ante rumam uocant, dropacem apponemus. Sed ne ceteri corporis partes nudæ interea perfrigescant, erunt à duobus ministris medicocriter unctione fricandæ, atque ita cum dropacem detraxerimus, totum perungi corpus oportebit. Ipso quoque capite manu leuiter pertractato, & lauacro dabimus ægrotantem. Hijs itaque adiutorijs relaxatis, atque lentescentibus capitis partibus, uocis quoque exercitium adhibemus, quod Græci anaphonesin uocant. Tunc frequentius sinapismum, ac deinde ptarmicum utile est. Plurimum denique prodest post deambulationem sinapi adhibitum in gargarismum, madidatum prius quàm lauacro æger utatur, uel aridum, ac masticatum, ac deinde aqua calida sumpta, & in ore paulisper retenta, uel piper cum melle. Non quidem hæc humoris, siue phlegmatis detrahendi

Pauperum di
xii pro carens

παρήνεσις.

τένοντες.

δρώπαξ.

σφόνδυλοι.

Αναφώνησις.

Σιναπισμορ.

Ρταρμικόν.

Γαργαρισμός.

A nibus, & longa per maria nauigatione: Etenim fluminales uel portuosæ, atque stagni nauigationes incongruæ iudicantur, humectantes caput infrigidant ex halatione terrena: maritimæ uero latenter atque sensim corpus aperiunt, & falsa proprietatis causa corpus adurunt, atque eius habitum quadam mutatione reficiunt: Affectandus etiam in aëres teneros atque aquilonios transitus, uel contrarios hijs qui passionem asperare ualent. Adhibenda præterea animi laxatio, & magis post cibum: Omnis enim mentis intentio caput implet. Hæc est secundum Methodicos ordinata curatio. Plurimi autem diuersarum sectarum principes fomenta probauerunt ex oleo rosaceo, atque aceto, & ruta, & herpyllo, peucedano, castoreo, sylphio, atque semine herbæ quam agnon appellant, famuco, hederarum coma; ex quibus in accessione caput impletum augmentis asperrimis agitatum atque grauatum totius passionis duplicat modum: Est enim supradictarum materiarum percussibilis usus, & eo adhibitus tempore, quo mitigatio conuenire perspicitur. Utuntur etiam purgatiuis medicaminibus, quæ catartica uocauerunt, hoc est, uentrem deducentibus, ex quibus stomachus inficitur, & omnis neruositas uitatur. Item arteriotomiam probant, & usturam ex cauterijs ferratis, duorum digitorum spatio super ipsas uenulas effectam. Tunc longo tempore uulnerationis seruata ferri materia purulenta, ex alto atque superficie passionem releuare promittunt; quod nos in accessione noxium atque exitiale iudicamus ob uehementiam motus. In lenimento uero inutile atque adiutoriorum medelæ contrarium, siquidem prohibeat eorum beneficia penetrare: Non enim fricationes uel cucurbitæ, uel dropaces, aut sinapismi, aut ptarmica, aut cataclysmi, quos nos aquarum illisiones appellamus, uulneratis locis adhiberi aut perferri aptissime possunt. Utuntur etiam frigido lauacro, quod Græci psychrolustan appellant, quod necessariò neruos indurat, ac congelare consueuit ob densatione cutis ac totius corporis. Utuntur etiam locali uenarum diuisura, ex qua patientes partes implentur. Dant quoque mastichen mastichandam, ex quo in passione constituta densatus constrictiue uirtutis cassatur*. Itē Themison primo libro fomentis utitur ad laxamentum phlebotomiæ, frustratus errore sequenti ex fomentis incongruis. Item imminente augmento duas præcauens horas unctio- nes adhibet acerrimas, & durissimam fricationem atque constrictionem articu- lorum, tunc sinapismum adhibet ultimis membrorum partibus, siue summita- tibus articulorum, ob auertendam materiam. Plurimas etiam fronti sangui- fugas apponit, atque humeris & temporibus capitis, quod est contra seclæ ri- gorem. Affectandam igitur corporis laxationem, non auersionem materiæ eius dicimus: quippe cum non concurrat, neque conueniat quod faciendum pu- tat, ut eodem tempore articulorum constrictione, & sanguiugarum appositio- ne utamur præseruatis horis duabus, antequam passionis implicent augmen- ta, cum illo tempore sit requies adhibenda, & sæpe contingat, ut præueniens corpori occupato que elationem denuntians, ipsum quoque tempus quod elegisse uideretur, turbare noscatur: sitque nocens appositio sanguiugarum, ex quibus perfricatio atque commotio, uel ex earum morsibus amentia, aut si ali- quò sanguinem detrahunt grauis ægros uexatio consequitur. Probat etiam apponenda malagmata dolori contraria quæ anodyna uocantur, uel castoreum, aut rutam, aut sphondylion herbam, cum cerotario ex oleo rosaceo atque pice liqui- da confecto. Ex iisdem iugiter iubet odorem capere ægrotantem omnifariam ca- pax implens: atque ita si dolores, inquit, mitigati non fuerint, ex calidis rebus frigidæ

Maritima nau-
uigatio.

A⁷ 709.

καταρτικῶν

† serratis

Ἀρτηριωτικῶν
Καυτηρικῶν

ψυχρολυστῶν

Themison,

Μαλόγματα ἀνὸ
πικρῶν.

